

[Aksel Møller.]

statens økonomiske engagementer i boligbyggeriet, er at foretrække for renteløspølse. Det tvinger — og må tvinge — byggherrerne til at vise den største økonomi.

Det er forøvrigt også i andre henseender at foretrække. Den systematik, som den højtærede minister foreslår, ville jo tillade at variere det høje tings politik med hensyn til målsætningen for byggeriet fremover. Jeg skal gerne bekende, at en af de vigtigste fordele, jeg så i dette system, var, at det tillod en gradvis afvikling af statens engagementer i boligbyggeriet. Det tillod en tidvis nedsættelse af det tilskud, staten skulle yde pr. kvadratmeter, så at man, efterhånden som den almindelige økonomiske situation i landet tillod det, havde udsigt til at komme ud af det, vi i øjeblikket er boret dybt ind i, nemlig stadig voksende forpligtelser for staten på boligbyggeriets område. Men der er jo desværre ingen tendens i den højtærede ministers forslag til at benytte denne systematik med en sådan målsætning — der er ikke skygge af forslag om afvikling. Tværtimod rummer forslaget, bortset fra den ad åre indtrædende frigørelse for opsigelsesforbudet — en voksende statsindblanding med socialistisk sigte.

Formanden for det almennyttige boligbyggeri, hr. Korsgaard, har åbenbart fundet en opvakt discipel i den højtærede minister. Den forurettelse, som i lovforslaget sker af det private byggeri, må virkelig være tiltalende for hr. Korsgaard; men i samme grad som det er tiltalende for ham, vil det være ødelæggende for de private byggekrafter, som uden statsstøtte i årene 1930—40 præsterede ca. 170 000 boliger. Loven af 1946 betød en væsentlig tilbagegang for det private byggeri og en voldsom fremgang for foreningsbyggeriet. Loven af 1951 gav det private byggeri nye muligheder, og i løbet af de få år, som er gået siden da, har det ført til, at de private bygherrer i 1953 dækkede mere end 50 pct. af boligproduktionen. Men se, det lovforslag, som vi nu beskæftiger os med, formindsker det private byggeris lånegrænse og giver det samtidig et lavere m²-tilskud. Gennemføres det som foreslået — naturligvis går det aldrig så galt, som præsten prædiker, for det gennemføres nok ikke som foreslået — så er byggeriet socialiseret. Få år derefter

vil de private byggekrafter ikke længere kunne bidrage til samfundets forsyning med boliger. Jeg kan ikke med min bedste vilje se, at det skulle tjene noget samfundsmæssigt formål at dreje halsen om på det private byggeri, og mit parti vil modsætte sig, at det sker.

Hvis jeg principielt skulle give udtryk for mit partis opfattelse af, hvad der burde ske på dette område, måtte det være, at såvel lånegrænsen som m²-tilskuddet var ens for begge parter kun med de fravigelser, som kunne begrundes i, at der ikke blev pålagt det private byggeri ved selve udlejningen den samme forpligtelse overfor mindrebemidlede og børnerige familier, som der bliver pålagt det sociale byggeri. En sådan forskelsstilling i de pålæg og de forpligtelser, som samfundet giver de to byggrupper, kunne naturligvis motivere en forskel. Men når vi kender boliganvisningsudvalgenes nuværende praksis — som jo i høj grad er den, at de alene følger det hensyn, at de anbringer børnerige familier, familier med børn eller familier i det hele taget, hvor der er en mulighed derfor, i nybyggeriet efterhånden som det bliver færdigt — så eksisterer der ikke i øjeblikket nogen faktisk forskel i forpligtelserne.

Jeg kan ikke se, eller jeg må måske hellere sige det på den måde: det er dog vel således, at det lovforslag, som den højtærede minister har fremsat, er opbygget sådan, at det egentlig skulle gøre uviljen imod at betragte de to forskellige former for byggeri ud fra samme synsvinkel mindre og behandle dem på samme måde. Når man nu foreslår, at fuldt m²-tilskud kun kan ydes til enfamiliesboliger af en vis størrelse, så er det efter min mening mindre væsentligt, hvem der fremstiller denne familiebolig. Det afgørende er, at de byggekrafter, som er i samfundet, spændes for den opgave at fremstille boliger i tilstrækkelig stort antal, tilstrækkelig hurtigt og tilstrækkelig billigt.

Jeg må måske bekende, at også forslaget om, at fuldt m²-tilskud kun skulle ydes til den egentlige familiebolig, også rummedes i de overvejelser, som man i min tid var inde på i boligministeriet. Men mit synspunkt var altså unægteligt, at statens hjælp til fremskaffelse af sådanne familieboliger skulle være praktisk talt lige stor, enten produ-